

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας:

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ, ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
& ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Π.Ε.
ΤΜΗΜΑ Α' ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Μαρούσι, 29-7-2021

Αρ. Πρωτ.: Φ.31/94185/Δ1

Ταχ. Δ/ση : Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 15180 – Μαρούσι
Ιστοσελίδα : <http://www.minedu.gov.gr>
Email : spudonpe@minedu.gov.gr
Πληροφορίες : Χαλινίδου Ζ.
: Μελέτη Κ.
Τηλέφωνο : 210 344 2425
: 210 344 3372

ΘΕΜΑ: «Εργαστήρια Δεξιοτήτων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση»

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:
 - 1.1 του άρθρου 34 του ν. 4692/2020 (Α' 111) «Αναβάθμιση του Σχολείου και άλλες διατάξεις»
 - 1.2 των άρθρων 52 και 54 του ν. 4807/2021 (Α' 96) «Θεσμικό πλαίσιο τηλεργασίας, διατάξεις για το ανθρώπινο δυναμικό του δημοσίου τομέα και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις»
 - 1.3 του άρθρου 2 παρ. 3 περ. α του ν. 3966/2011 (Α' 118) «Θεσμικό πλαίσιο των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, Ίδρυση Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Οργάνωση του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» και λοιπές διατάξεις»
 - 1.4 του άρθ. 90 του «Κώδικα της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα», που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α' 98), σε συνδυασμό με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133)
 - 1.5 του π.δ. 81/2019 (Α' 119) «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων»
 - 1.6 του π.δ. 83/2019 (Α' 121) «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών»
 - 1.7 του π.δ. 84/2019 (Α' 123) «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων»
 - 1.8 του π.δ. 2/2021 (Α' 2) «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών»
2. Την υπό στοιχεία 168/Υ1/08-01-2021 (Β' 33) Κοινή Απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ζωή Μακρή».

3. Την με αρ. πρωτ. 6603/ΓΔ4/20-1-2021 (Β' 140) Υπουργική Απόφαση «Συλλογικός προγραμματισμός, εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων ως προς το εκπαιδευτικό τους έργο».
4. Τις με αριθ. 20/22-04-2021 και 28/31-05-2021 Πράξεις του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής.
5. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του τακτικού προϋπολογισμού του Υ.ΠΑΙ.Θ. σύμφωνα με την με αριθ. Φ.1/Γ/471/86195/Β1/15-7-2021 εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Αποφασίζουμε

Τον τρόπο διδασκαλίας της διδακτικής ενότητας με τίτλο: «Εργαστήρια Δεξιοτήτων» σε όλους τους τύπους σχολικών μονάδων υποχρεωτικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ως εξής:

Άρθρο 1

Στο πλαίσιο του ΕΩΠ του Νηπιαγωγείου τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων εντάσσονται στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της τάξης και υλοποιούνται κατά την πρωινή λειτουργία και στο χρονικό διάστημα (διδασκτικές ώρες) που ορίζεται για τις «Οργανωμένες Δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ», σε τρεις (3) διδακτικές ώρες, κατανεμημένες δύο (2) με τρεις (3) φορές την εβδομάδα. Ο/Η νηπιαγωγός έχει την ευελιξία να επιλέγει ανάλογα με το πλαίσιο, τη δυναμική της ομάδας και τα ενδιαφέροντα των νηπίων, τη θεματική που θα διαπραγματεύεται στην τάξη.

Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα (ΕΩΠ) Νηπιαγωγείου

ΩΡΕΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
7:45 – 8:30	45'	Πρώωρη υποδοχή μαθητριών και μαθητών (προαιρετικό πρόγραμμα)
08:15-8:30		Υποδοχή μαθητριών και μαθητών
08:30-09:15	1η διδακτική ώρα - 45'	Ελεύθερο παιχνίδι - ενασχόληση στα κέντρα μάθησης (γωνιές)
09:15-10:00	2η διδακτική ώρα - 45'*	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ ή Εργαστήρια Δεξιοτήτων, πρόγευμα
10:00 – 10:45	Διάλειμμα	
10:45-11:30	3η διδακτική ώρα - 45'	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ ή Εργαστήρια Δεξιοτήτων
11:30-12:10	4η διδακτική ώρα – 40'*	Ελεύθερο παιχνίδι-ενασχόληση στα κέντρα μάθησης, ανατροφοδότηση (γωνιές)

12:10-12:45	5η διδακτική ώρα - 35'	Οργανωμένες δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ ή Εργαστήρια Δεξιοτήτων – Αναστοχασμός - Ανατροφοδότηση- Προγραμματισμός της επόμενης ημέρας και προγραμματισμός επόμενου εργαστηρίου
12:45-13:00	Προετοιμασία για αποχώρηση	
13:00	Αποχώρηση	

*Η αλλαγή της διδακτικής ώρας δεν σημαίνει αλλαγή δραστηριότητας. Ο/Η Νηπιαγωγός έχει την ευελιξία να προσαρμόζει το χρόνο των οργανωμένων και ελεύθερων δραστηριοτήτων σύμφωνα με το συγκεκριμένο πλαίσιο της τάξης.

Άρθρο 2

Στο Δημοτικό τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων αντικαθιστούν τις ώρες της Ευέλικτης Ζώνης καθώς ο σκοπός τους ταυτίζεται με το σκοπό και τη θεματολογία της. Τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων εμπλουτίζουν τη θεματολογία της «Ευέλικτης Ζώνης Διαθεματικών και Δημιουργικών Δραστηριοτήτων» με συγκεκριμένες Θεματικές Ενότητες, απαραίτητες για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, την απόκτηση ικανοτήτων και τη διαμόρφωση στάσεων ενισχύοντας την ιδιότητα του ενεργού πολίτη, με στόχο να αντισταθμίσουν την ανελαστικότητα, τις μονομέρειες και τον πολυκερματισμό του παραδοσιακού σχολείου και να διαποτίσουν με τις αρχές τους και τις πρακτικές τους την καθημερινή διδακτική πράξη.

Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα (ΕΩΠ) Δημοτικού

6/ Θέσιο Δημοτικό Σχολείο							
α/α	Μαθήματα	Τάξεις					
		Α΄	Β΄	Γ΄	Δ΄	Ε΄	ΣΤ΄
1	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ			2	2	1	1
2	ΓΛΩΣΣΑ	9	9	8	8	7	7
3	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	5	5	4	4	4	4
4	ΙΣΤΟΡΙΑ			2	2	2	2
5	ΜΕΛΕΤΗ τ. ΠΕΡΙΒΑΛ.	3	3	2	2		
6	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ					1	1
7	ΦΥΣΙΚΑ					3	3
8	ΚΟΙΝ. & ΠΟΛ. ΑΓΩΓΗ					1	1
9	ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ						
	-Εικαστικά	2	2	1	1	1	1
	-Μουσική	1	1	1	1	1	1
	-Θεατρική Αγωγή	1	1	1	1		
10	ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	3	3	3	3	2	2
11	ΑΓΓΛΙΚΑ	2	2	3	3	3	3
12	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	3	3	2	2	1	1
13	2η ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ					2	2
14	Τ.Π.Ε.	1	1	1	1	1	1
	ΣΥΝΟΛΟ	30	30	30	30	30	30

α/α	Μαθήματα	ΤΑΞΕΙΣ							
		Α΄	Β΄	Γ΄	Δ΄	ΣΥΝΔΙΔ Α- ΣΚΑΛΙΑ Γ΄-Δ΄	ΣΥΝΟ ΛΟ Γ΄- Δ΄	Ε΄	ΣΤ΄
1	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ					2/2	1	1	1
2	ΓΛΩΣΣΑ	9	9			8	8	7	7
3	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	5	5	3	3		6	4	4
4	ΙΣΤΟΡΙΑ					2	2	2	2
5	ΜΕΛΕΤΗ τ. ΠΕΡΙΒΑΛ.	3	3			2	2		
6	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ							1	1
7	ΦΥΣΙΚΑ							3	3
8	ΚΟΙΝ. & ΠΟΛ. ΑΓΩΓΗ							1	1
9	ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	4	4			3	3	2	2
10	ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	3	3			3	3	2	2
11	ΑΓΓΛΙΚΑ	2	2	3/2	3/2		3	3	3
12	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	3	3			2/2	1	1	1
13	2η ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ							2	2
14	Τ.Π.Ε.	1	1			1	1	1	1
	ΣΥΝΟΛΟ	30	30				30	30	30

4/ Θ Δημοτικό Σχολείο

α/ α	Μαθήματα	ΤΑΞΕΙΣ									
		Α΄	Β΄	Γ΄	Δ΄	ΣΥΝΔΙ ΔΑΣΚΑ ΛΙΑ Γ΄- Δ΄	ΣΥΝ ΟΛΟ Γ΄-Δ΄	Ε΄	ΣΤ΄	ΣΥΝΔΙ ΔΑΣΚΑ ΛΙΑ Ε΄-Στ΄	ΣΥΝ ΟΛ Ο Ε΄- Στ΄
1	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ					2/2	1			2/2	1
2	ΓΛΩΣΣΑ	9	9			8	8			7	7
3	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	5	5	3	3		6	3,5	3,5		7
4	ΙΣΤΟΡΙΑ					2	2			2	2
5	ΜΕΛ. ΠΕΡΙΒΑΛ. τ.	3	3			2	2				
6	ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ									2/2	1
7	ΦΥΣΙΚΑ									2	2

8	ΚΟΙΝ. & ΠΟΛ. ΑΓΩΓΗ									1	1
9	ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	4	4			3	3			2/2	1
10	ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ	3	3			3	3			2	2
11	ΑΓΓΛΙΚΑ	2	2	3/2	3/2		3	3/2	3/2		3
12	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	3	3			2/2	1			1	1
13	2η ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ							1/2	1/2		1
14	Τ.Π.Ε.	1	1			1	1			1	1
	ΣΥΝΟΛΟ	30	30				30				30

Η εφαρμογή της διδακτικής ενότητας με τίτλο «Εργαστήρια Δεξιοτήτων» είναι υποχρεωτική.

Άρθρο 3

Σχέδιο Δράσης της Σχολικής Μονάδας

Κατά την έναρξη του διδακτικού έτους και το αργότερο έως 30 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους, στο πλαίσιο του ετήσιου προγραμματισμού της σχολικής μονάδας, πραγματοποιείται ειδική συνεδρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων για τον καθορισμό του ετήσιου Σχεδίου Δράσης της σχολικής μονάδας αναφορικά με τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων.

Οι υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί για τη διδασκαλία των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων, σχεδιάζουν τα αντίστοιχα Προγράμματα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων. Ο σχεδιασμός περιλαμβάνει υποχρεωτικά την υλοποίηση των τεσσάρων (4) Θεματικών Ενότητων και δύναται να περιλαμβάνει από 20 ως 28 Προγράμματα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων, δηλαδή 5 έως 7 εβδομάδες ανά Θεματική Ενότητα. Τέλος, συντάσσεται σχετικό πρακτικό Συλλόγου Διδασκόντων αντίγραφο του οποίου κοινοποιείται στην οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

Άρθρο 4

Αναθέσεις Υλοποίησης

Ως προς την υλοποίηση των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων ισχύουν τα κάτωθι ανά βαθμίδα:

α) Στο **Νηπιαγωγείο** οργανώνουν, συντονίζουν και διδάσκουν οι εκπαιδευτικοί του κλάδου ΠΕ60 Νηπιαγωγών.

β) Στο **Δημοτικό** οργανώνουν, συντονίζουν και διδάσκουν με προτεραιότητα οι εκπαιδευτικοί του κλάδου ΠΕ 70 Δασκάλων και ακολούθως οι εκπαιδευτικοί όλων των ειδικοτήτων που υπηρετούν στη σχολική μονάδα.

Άρθρο 5

Αξιολόγηση Μαθητών/τριών

Τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων, εισάγουν καινοτομίες στο κοινωνικό πλαίσιο μάθησης και επιδιώκουν την καλλιέργεια της αυτό-ρύθμισης στη μάθηση, της συνεργασίας και της αυτοβελτίωσης. Λόγω του ιδιαίτερου χαρακτήρα τους, δεν αξιολογούνται με τον παραδοσιακό τρόπο, αλλά δίνεται έμφαση στην περιγραφική αξιολόγηση και τη σύνταξη φακέλου επιτευγμάτων (portfolio) από την μαθήτρια και τον μαθητή. Η διαδικασία αξιολόγησης των δεξιοτήτων λειτουργεί διαμορφωτικά και αναδεικνύει τις προτεραιότητες που θα πρέπει να τεθούν κατά το σχεδιασμό των Σχεδίων Δράσης της Σχολικής Μονάδας.

Οι αξιολογήσεις διεξάγονται ανά τρίμηνο και ανά Θεματική Ενότητα και έχουν διττό στόχο: την αξιολόγηση της εφαρμογής του Προγράμματος Καλλιέργειας Δεξιοτήτων και την αξιολόγηση της ανάπτυξης δεξιοτήτων των μαθητριών και των μαθητών.

Ο ατομικός φάκελος μαθήτριας/μαθητή, ήτοι το portfolio: (α) παραδίδεται στη μαθήτρια και στον μαθητή ως προσωπικό τους αρχείο, (β) αποτελεί υλικό ενημέρωσης και συμβουλευτικής προς τους γονείς/κηδεμόνες στο πλαίσιο προγραμματισμένων συναντήσεων για την ενημέρωσή τους, γ) είναι διαγνωστικό μέσο ως ένα συμπεριληπτικό εργαλείο αποτύπωσης των επιτεύξεων και των εμποδίων επίτευξης καθώς και του μαθησιακού προφίλ κάθε μαθήτριας και μαθητή, δ) μπορεί να περιλαμβάνει νέες προσεγγίσεις αξιολόγησης όπως είναι η αυτοαξιολόγηση και η ετεροαξιολόγηση στην ομάδα και πεδία συγκρότησης του σχολικού βιογραφικού της μαθήτριας και του μαθητή.

Τα στοιχεία του ατομικού φάκελου της μαθήτριας και του μαθητή από τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων, μπορεί να συνεκτιμώνται σε αξιολογικές διαδικασίες μαθησιακού προφίλ, κατά τη διαδικασία σύστασης Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης (ΕΠΕ), κατά τη Συμβουλευτική Επαγγελματική Σταδιοδρομία και σε όποια άλλη ενέργεια εξατομικευμένου παιδαγωγικού σχεδιασμού.

Η ισχύς της απόφασης αυτής αρχίζει από το σχολικό έτος 2021-2022.

Η παρούσα να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

**Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ &
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

ΖΩΗ ΜΑΚΡΗ

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφείο Υφυπουργού Παιδείας & Θρησκευμάτων
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Π.Ε., Δ.Ε. & Ε.Α.
- Γενική Δ/νση Σπουδών Π.Ε. & Δ.Ε.
- Γενική Δ/νση Εκπαιδευτικού Προσωπικού Π.Ε. & Δ.Ε.
- Δ/νση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Τμήμα Α'
- Δ/νση Σπουδών, Προγραμμάτων & Οργάνωσης Π.Ε. Τμήμα Α'
- Αυτοτελής Δ/νση Ιδιωτικής Εκπαίδευσης
- Αυτοτελές Τμήμα Πρότυπων & Πειραματικών Σχολείων
- Δ/νση Υποστήριξης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων Αειφορίας